

Řím proti Kartágu

Aleš Mučka

F. Ravat's

Kdo to byli Punové?

- Římané nazývali obyvatele Kartága *Poeni*, což bylo odvozeno ze slova *Phoenici* (Féničané) – proto tři Punské války
- Kartágo bylo původně kolonií města Týros ve Fénicii
- Ve 3. století př. n. l. zaujímalo místo námořní velmoci ve Středozemním moři

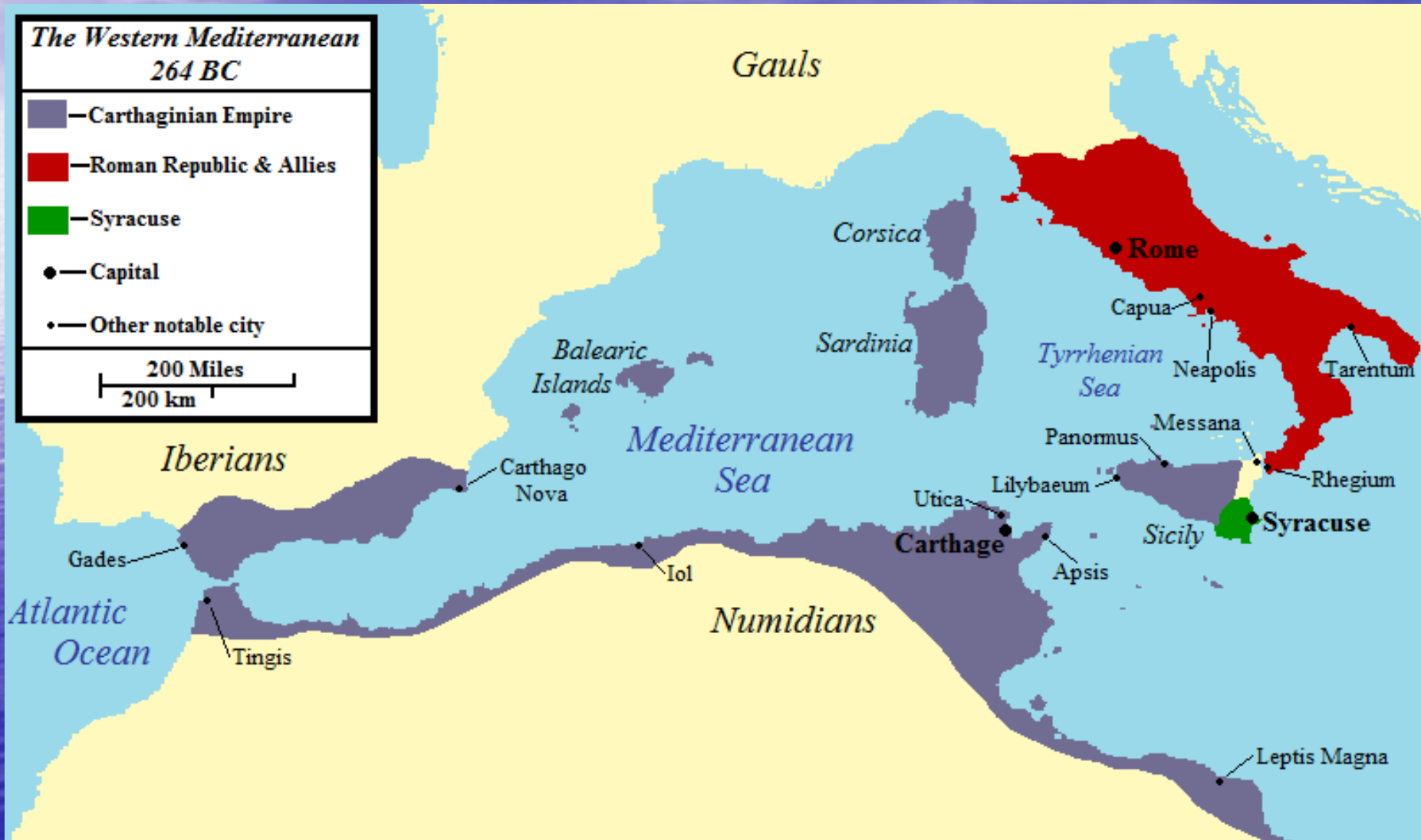
Hlavní konkurent Říma?

Měli Punové vlastní impérium?

- V Kartágu vládla oligarchie, která neposkytovala své prostředky státu
- Kartaginská vojska tvořili především nájemní žoldnéři za peníze
- Kartaginci byli zdatní mořeplavci a obchodníci, kteří se orientovali na důležité přístavy v západním Středomoří
- Stěžejní je dílo řeckého historika Polybia: *Historiai* (Dějiny)

Dvě mocnosti chtějí bojovat!

Jádrem sporu byla Sicílie

- Město Messanu obsadili kolem roku 288 př. n. l. Mamertini (apeninští žoldnéři)
- Vládcové Syrakus jejich město dvakrát oblehli
- Při druhém obléhání připluli obleženým na pomoc římské legie (římská armáda byla poprvé nasazena mimo Apeninský poloostrov)
- Kartágo se obávalo o své zájmy na Sicílii a proto vyhlásilo roku 264 př. n. l. Římu válku

První punská válka (264 – 241 př. n. l.)

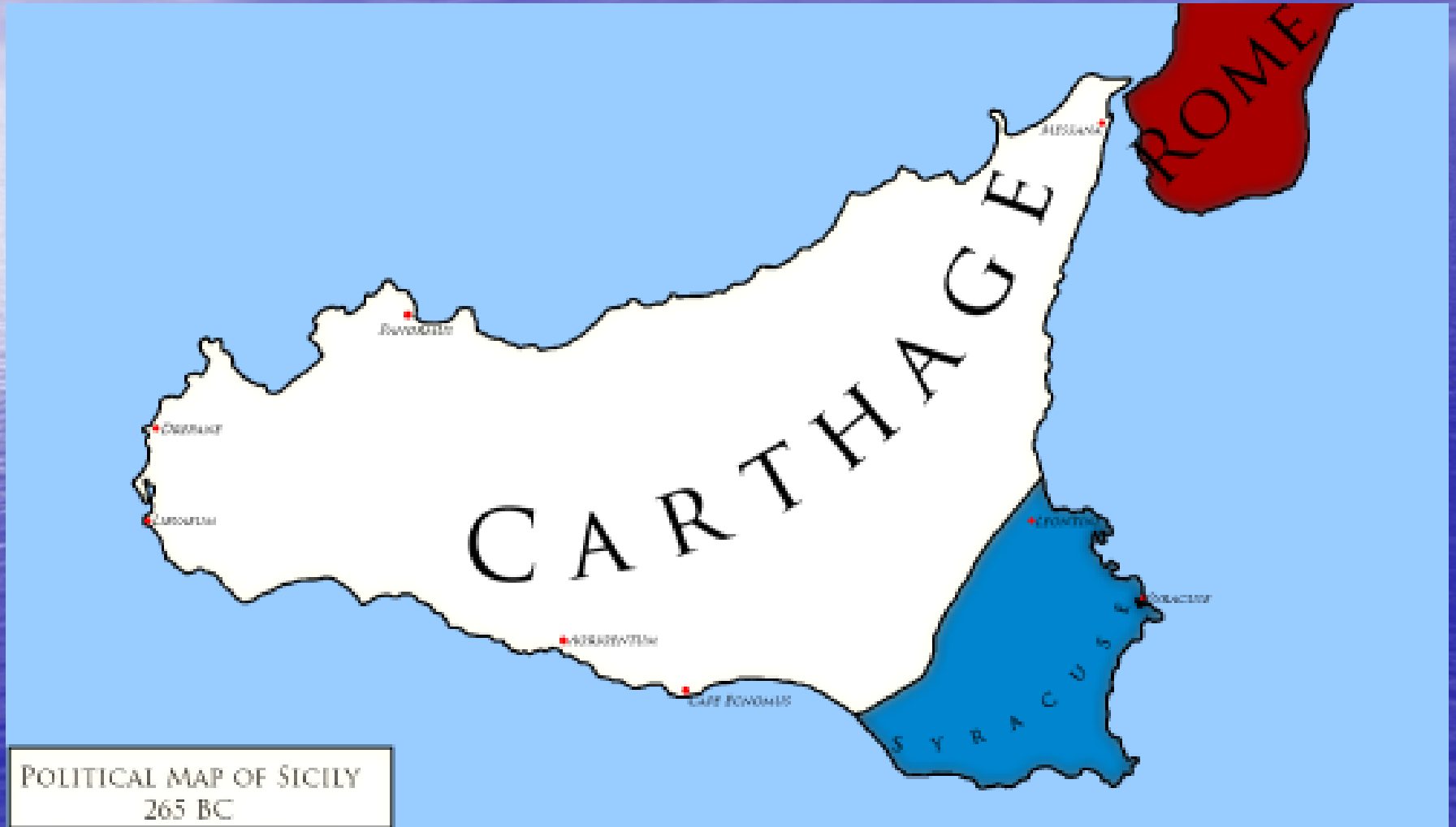

Boj na několika frontách

- Pozemní boje na Sicílii
- Námořní bitvy v západním Středomoří
- Invaze do severní Afriky (pouze v letech 256 – 255 př. n. l.)

Kdo ovládne Sicílii?

Pro válku zcela nevhodný ostrov

- Sicílie byla a je hornatý ostrov, na kterém bylo možné kontrolovat pouze důležité komunikační uzly a přístavy
- Proto zde docházelo často k potyčkám a přepadům ze zálohy, ale ke skutečným bitvám jen výjimečně
- Nejvíce se používalo obléhání ze země a z moře

Bitva u Agrigenta (262 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Lucius Postumius Megellus, Quintus Mamilius Vitulus
- Síly: 40 000 mužů
- Ztráty: 1 200 mužů

- **Kartágo**
- Hanno, Hannibal Gisko
- Síly: přes 50 000 mužů
- Ztráty: 3 000 mužů

Zastavte někdo Římany!

- Římané neměli ještě obléhací stroje, a proto vždy čekali až nepřátelská posádka vyhladoví, což bylo velice nespolehlivé
- Do roku 247 př. n. l. se římským legiím podařilo dobýt většinu Sicílie a získat Syrakusy na svou stranu
- Kartágo do roku 247 př. n. l. musí válčit také s numidskými kmeny

Válka se rozhodne na moři

- Roku 247 př. n. l. připlul na Sicílii Hamilkar Barca (otec Hannibala) a vylodil se v týlu římské armády
- Římané sice brzy získali zpátky iniciativu, ale na Sicílii nastala patová situace
- Válku už mohla vyhrát jen ta strana, která by získala převahu na moři

Válka na moři

Římané se učí stavět lodě

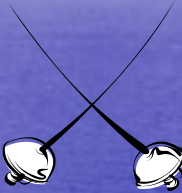
- V roce 264 př. n. l. Římská republika neměla válečnou flotilu a ani zkušené námořní posádky
- Římanům se ale podařilo zajmout jednu kartaginskou loď a okopírovat ji
- Roku 260 př. n. l. byla malá římská flotila poražena zkušenými Kartaginci v bitvě u Liparských ostrovů

Šok pro Kartágo

- Římané už ale měli novou flotilu asi 120 lodí a vylepšili je „havranem“ (*corvus*)
- Díky nové strategii zničili roku 260 př. n. l. v námořní bitvě u Mylae třetinu kartaginské flotily a převzali iniciativu
- Roku 256 př. n. l. porazili Kartagince v jedné z největších námořních bitev starověku – v bitvě u mysu Eknomus

Vítězství u mysu Eknomus

- **Římská republika**
- Marcus Atilius Regulus, Lucius Manlius Vulso Longus
- Síly: asi 330 lodí (140 000 členů posádek)
- Ztráty: 24 lodí

- **Kartágo**
- Hamilkar, Hanno
- Síly: asi 350 lodí (150 000 členů posádek)
- Ztráty: 95 lodí

Romans

(Marcus Atilius Regulus/ Lucius Manlius Vulso Longus)

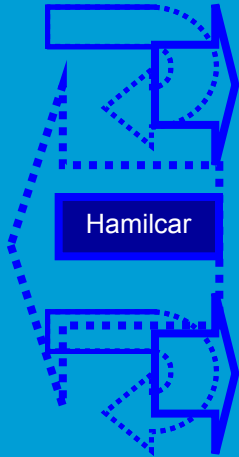
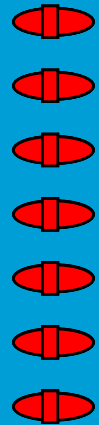
230 quinqueremes

Manlius

Romans
(Regulus/Manlius)

Corvus

The Romans were aware of their naval inferiority and inexperience even before the First Punic War 264-241 BC, and thus introduced a boarding device to make their grappling tactics more effective. The *corvus* is comprised of a 1.2 by 10.9m wooden bridge with a metal spike at the end's underside. A pulley system drops the spike on the enemy's deck, clasp the two ships together, allowing Roman legionnaires to rush across. The *corvus* thus converts Roman proficiency on land to the sea battle.

Carthaginians
(Hamilcar)

200 quinqueremes

Hanno

Hanno

Carthaginians
(Hamilcar)

Kartágo už odzbrojuje!

- V námořní bitvě u Drepany římský admirál Pulcher zničil svou flotilu ještě dříve, než se střetl s Kartaginci (ztraceno 93 lodí)
- Řím už neměl peníze na novou flotilu, a proto Kartágo rozpustilo své námořní síly
- Bohatí římscí občané ale zaplatili výstavbu nové flotily a Kartágo bylo poraženo v bitvě u Aegatských ostrovů

Bitva u Aegatských ostrovů (10. března 241 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Gaius Lutatius Catulus, Quintus Valerius Falto
- Síly: asi 200 lodí
- Ztráty: 30 lodí
- **Kartágo**
- Hanno
- Síly: 250 lodí
- Ztráty: 100 – 120 lodí

Invaze do severní Afriky (256 – 255 př. n. l.)

Jak rychle ukončit válku?

- Římské legie i loďstvo drtily Kartagince, ale nebyli schopni je definitivně porazit
- Dlouhodobý konflikt vyčerpал obě strany především ekonomicky
- Jediným východiskem bylo rychlé ukončení války – a to rychlým dobytím samotného Kartága

Římané přicházejí

- Po vítězství v námořní bitvě u mysu Eknomus (256 př. n. l.) vyslala Římská republika flotilu k severoafrickému přístavu Aspis (255 př. n. l.)
- Kartágo nemělo k dispozici dostatečně silnou armádu, a proto přístav po krátkém obléhání padl

Konzul Marcus Atilius Regulus

- Po dobytí Aspisu s 15 000 pěšáky a 500 jezdci pokračoval v tažení do vnitrozemí
- Zničil kartaginskou armádu v bitvě u Adisu (255 př. n. l.)
- Poté mu Punové nabídli mírová jednání

Spartané pomozte!

- Do Kartága přijel roku 255 př. n. l. spartský vojevůdce Xanthippos se svými žoldáky a zahájil reorganizaci armády
- V bitvě u Tunisu (Bagradasu) v témže roce porazil a zajal konzula Regula
- Přeživší Římané se vrátili na své lodě, ale utopili se v bouři

Válka skončila – připravte zbraně

Na válku už nemáme síly

- Řím i Kartágo byly roku 241 př. n. l. ekonomicky vyčerpány
- Hamilkar se musel stáhnout ze Sicílie, ale nechoval se jako poražený velitel
- Kartágo muselo zaplatit reparace ve výši 3200 talentů (asi 96 tun) stříbra
- Kartaginci neměli z čeho zaplatit libyjské žoldnéře – začala tzv. žoldnéřská válka

Žoldněřská válka (240 – 238 př. n. l.)

Peníze nebo boj!

- Ekonomicky zdevastované Kartágo nemělo na zaplacení své žoldnéřské armády
- Již roku 241 př. n. l. obsadili nespokojení žoldnéři dnešní Tunis, ale celý spor mohl být vyřešen diplomatickou cestou
- Roku 240 př. n. l. ale diplomacie selhala a začal ozbrojený konflikt

Kdo porazí žoldáky?

- Nespokojení vojáci oblehli libyjská města Uticu a Hippacritae (240 př. n. l.)
- Hanno Veliký vede proti nim trestnou výpravu, ale byl poražen u Uticy
- Žoldáci také obsadili Sardinii
- Novým velitelem byl jmenován Hamilkar, který porazil vzbouřence v bitvě u řeky Bagradas

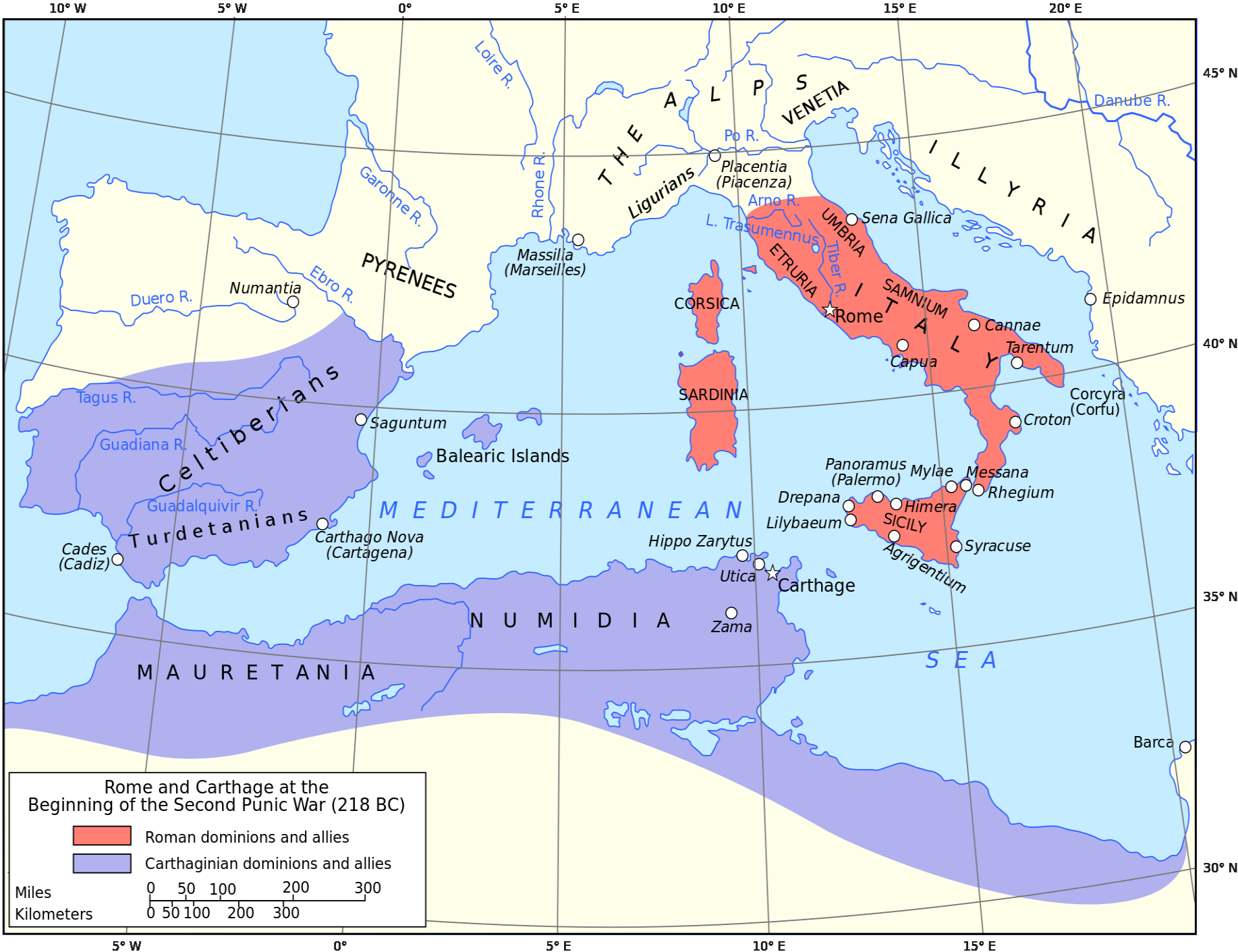
Kartágo volá o pomoc!

- Na začátku roku 239 př. n. l. byli žoldáci poraženi a obklíčeni, ale ne zničeni
- Kartágo žádalo o pomoc Syrakusy a také Řím, ale neúspěšně
- Roku 238 př. n. l. byli žoldáci pomalu rozdrceni a zmasakrováni
- Řím využil oslabení Kartága a obsadil Sardinii a později i Korsiku

Nové kolonie Kartága

Rome and Carthage at the Beginning of the Second Punic War (218 BC)

Roman dominions and allies
 Carthaginian dominions and allies

Miles 0 50 100 200 300
 Kilometers 0 50 100 200 300

Potřebujeme nové zdroje příjmů!

- Po ekonomickém vyčerpání a ztrátě Sicílie potřebovalo Kartágo nové kolonie pro oživení státních financí
- Rod Barkasů získal pro Puny bohaté kolonie na Pyrenejském poloostrově (Carthago Nova)
- Roku 226 př. n. l. určila smlouva mezi Kartágem a Římem hranici jejich zájmů na řece Ebro – příčina další války

Závěrečné shrnutí

První punská válka nic nevyřešila

- První punská válka byla jen eskalací napětí mezi Římem a Kartágem
- Vítězní Římané z ní vyšli posílení, ale nebyli ještě jediným hegemonelem ve Středozemním moři
- Následná rychlá obnova moci Kartága jen předznamenala další válku mezi těmito velmocemi

An aerial view of a futuristic city built on a rocky coastline. The city features a large, circular arena or stadium with a central structure, surrounded by a harbor with many boats. The architecture is modern and angular, with a mix of brown and grey tones. The sea is a deep blue, and the sky is clear.

Děkuji za pozornost
Prostor pro dotazy